

в ці структури у 2009 році. Війна в Косово у 1999 році є важливим елементом для аналізу французької політики в НАТО. Внесок французької авіації був суттєвим, проте, на означеному етапі Франція не входила у військові комітети НАТО, під час військових операцій об'єкти визначалися французами, а отже відповідальність за вибір об'єктів бомбардування французів полягала на Франції.

Одним з післявоєнних висновків було бажання розвивати європейські військові засоби. Певне підтвердження цього є заява французького міністра оборони А.Рішара, котрий зазначив, що прагнення європейців мати власне бачення ситуацій, тобто вести супутникове спостереження, стимулювалося досвідом Косовської кризи. Це бажання підтримується розвитком космічної технології, котра їх об'єднує [1, с.20-22].

А іншим – прагнення посилити французький вплив в НАТО. Саркозі повернув Францію у склад військових комітетів НАТО (крім ядерного планування) у 2009 році.

Таким чином, політика ядерного стримування є основою французької військової політики, Франція схиль-

на адаптувати свою політику щодо НАТО з огляду на перебіг подій у світі. Політика військового співробітництва та діяльність французьких військових аташатів є важливою практичною складовою французької військової політики, яка визначається та керується саме на політичному рівні.

Список використаних джерел

1. Entretien du ministre de la Défense, M. Alain Richard, avec le quotidien "Le Figaro" // Politique étrangère de la France. Textes et documents. Paris, 2000. – juillet-août.
2. La coopération militaire française en question. Lyon, 2001.
3. Митрофанова О. А. Франция-Украина. Новые горизонты сотрудничества (Оксана Митрофанова. Интервью с вице-адмиралом эскадры Эрве Жиро) // <http://www.defense-ua.com/rus/hotnews/?id=18783&pm=yes>
4. Plantey A. Principes de diplomatie. Paris, 2000.
5. Спуск на воду ядерной подводной лодки Устрашающая Выступление Президента Французской республики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ambafrance-ru.org/%D0%A1%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%83>

Надійшла до редколегії 25.01.13

А. Митрофанова, канд. полит. наук
Институт мировой экономики и международных отношений НАН Украины, Киев

ВОЕННАЯ ПОЛИТИКА ФРАНЦИИ

Статья посвящена исследованию военной политики Франции. Автор анализирует специфику фактора ядерного сдерживания в военной стратегии Франции, исследует проблему "особенной" политики Франции в НАТО, выделяет аспект политики военного сотрудничества Франции.

Ключевые слова: Франция, НАТО, военная политика.

O. Mitrofanova, Ph.D. (Political science)
Institute of World Economy and International Relations, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

THE FRENCH MILITARY POLITICS

The article is devoted to investigation of the French military politics. The author analyses the specificity of the nuclear deterrence factor at the French military strategy, studies the issue of the "particular" politics of France within NATO, underlines the aspect of the military cooperation politics of France.

Key words: France, NATO, military policy.

УДК 94(477:438):314.743:930"1989/2012"

О. Морозова, канд. іст. наук
Чорноморський державний університет імені Петра Могили, Миколаїв

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ПОЛЬЩІ: ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (1989-2012 РР.)

Стаття присвячена науковій роботі польських вчених у напрямку вивчення української історії. Зокрема автор висвітлює діяльність представників української діаспори Республіки Польща у сфері дослідження історії України.

Ключові слова: Польща, українська діаспора, історія України.

Набуття Україною незалежності активізувало зацікавлення її історією як з боку сусідів, так і світової спільноти. Чільне місце в цьому процесі посіли дослідники з Республіки Польща, зокрема представники української меншини.

Сьогодні проблема українсько-польських відносин викликає все більшу зацікавленість у науковців (Л. За-шкільняк, Я.Грицак, Н.Яковенко та багато інших), хоча питання щодо діяльності української діаспори Республіки Польща у галузі дослідження історії України залишається відкритим.

Отже, мета статті – висвітлити діяльність представників української діаспори Республіки Польща у сфері дослідження історії України.

У порівняно невеликому провінційному містечку Перемишлі у 1990 р. Станіславіві Стемпеневі вдалося створити наукову установу, що здобула широку відомість в усіх, хто цікавиться українознавством. Тут і багата бібліотека, і унікальні колекції історичних джерел, і приязні співробітники. Тут опрацьовують і видають унікальні збірники документів (скажімо, фундамен-

тальний багатотомник про долю польської меншини в Україні починаючи від 1917 року), спогади і щоденники про історію Перемишля, монографії, численні бібліографічні покажчики тощо.

З моменту заснування установи членами Інституту здійснювалися спроби створити власне наукове періодичне видання "Studia Polsko-Ukraińskie" ("Польсько-українські студії"). Але, вийшов друком тільки один випуск збірника. Починаючи з 1996 року розпочалося видання наукових розвідок і рецензій на шпальтах "Biuletenu Ukrainoznawczego". Бюлетень виходив друком впродовж десяти років. До певної міри доповнював це видання багатотомник праць, що виходив із періодичністю кілька років "Polska – Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa". Однак, вони не могли замінити науковий часопис, який би виходив регулярно і відображав би різні аспекти історичного минулого [11]. Тому, започаткувавши у 2006 році видання "Studia Polsko-Ukraińskie", редколегія проголосила, що на його шпальтах перш за все будуть виходити праці, присвячені польсько-українським культурним зв'язкам та з української куль-

тури. За діяльність на ниві польсько-українського поєднання С. Стемпень був номінований Папою Римським спеціальною нагородою – "Капітулою".

У 1987 році Володимир Мокрий у Кракові заснував Фундацію Святого Володимира Хрестителя Київської Руси і за це, а також за багаторічну плідну наукову і громадську роботу, спрямовану на українсько-польське порозуміння, одержав нагороду Іоана Павла II. Фундація створена для підтримки і популяризації української науки і християнської культури, що спрямовано на взаєморозуміння і поєднання поляків та українців. В рамках Фундації діє видавництво "Швальполт (Святополк) Фіоль", Галерея українського образотворчого мистецтва, Музей ікон, бібліотека, читальня, книгарня "Нестор", українська кав'ярня, виходять друком "Kraowskie Zeszyty Ukainoznawcze" ("Краківські Українознавчі Зошити") [6].

Володимир Мокрий, незмінний керівник Фундації Святого Володимира, є штатним працівником Ягеллонського університету: завідувач кафедри україністики Ягеллонського університету в 1999-2003 роках, від 2004 року – керівник новоствореної кафедри українознавства на факультеті міжнародних і політичних студій. Його праці присвячені літературознавству, історії українства на Західних землях, зокрема тих, що сьогодні є в складі Польщі [8].

У 1996 році у Кракові засновано видавниче товариство "Historia Jagellonica". На думку засновників воно мало презентувати здобутки краківських істориків у дослідженні минувшини. За час свого існування видавниче товариство надрукувало близько ста наукових і науково-популярних праць. Починаючи з 2006 року видавництво "Historia Jagellonica" за ініціативи доктора історичних наук Ярослава Мокляка започаткувало адресований політикам, управлінцям, працівникам науки і студентам науковий збірник "Nowa Ukraina". Засновники видання задалися метою поширювати інформацію про досягнення краківської українознавчої школи [7].

Є у Кракові й Східноєвропейська комісія, що діє з 1992 року при польській Академії наук. Ініціатором створення такої інституції був професор Річард Лужний. Комісія приділила увагу українському питанню. Членами комісії було організовано серію конференцій на тему Брестської унії, духовної культури слов'ян у цілому, ролі митрополита А.Шептицького в історії України. Пізніше як результат діяльності комісії вийшли друком "Праці Комісії Східноєвропейської" [10].

Значний внесок у дослідження історії України, сприяння польсько-українському порозумінню здійснювала керована до останнього часу Стефаном Козаком кафедра україністики Варшавського університету. Під редакцією С. Козака вийшли друком "Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze" ("Варшавські українознавчі зошити") [12]. Кожна збірка – під щорічної міжнародної українознавчої конференції, в якій взяло участь велике гроно українських науковців багатьох університетів. Перший том був присвячений тисячоліттю хрещення Київської Русі. З даного щорічника ведуть свій відлік систематичні дослідження в царині української літератури, мови, церкви, обрядової культури, національної самосвідомості, політичної і суспільно-філософської думки в Україні, а також історії польсько-українських відносин, ролі відомих особистостей, авторитетних інституцій, переломних подій, а також культурного польсько-українського пограниччя [9].

Важливу нішу в дослідженні становища української меншини в Польщі, польсько-українських взаємин посідають праці польського історика українського походження Романа Дрозда. Доктор історичних наук (1997), професор Поморської академії (2003) в Слупську в 2004-2009 роках він виконував обов'язки віцепрезидента "Związku Ukraińców w Polsce" ("Об'єднання українців у Польщі") і в 2004-2009 роках голови "Ukraińskiego Towarzystwa Historycznego" (Українського історичного товариства) в Польщі. Роботи Р.Дрозда торкаються найбільш актуальних сьогодні проблем українсько-польських відносин: акції "Вісла", переселення, визвольних змагань початку ХХ століття тощо [1-4].

Важливим українознавчим центром в Польщі є Люблін. Тут діє Інститут Центрально-Східної Європи, що був заснований на межі 1991 та 1992 років з ініціативи наукових працівників двох люблінських університетів, Католицького університету та університету Марії Кюрі-Склодовської. Велика заслуга у вивченні українського питання належить представникам української діаспори. У межах Інституту діє наукова група "Пограниччя" (заснована у 1991 році), метою якої є аналіз функціонування просторів східного пограниччя Польщі і також західного пограниччя України, Білорусії та Литви (засновник – Є.Бартмінський), відбулося декілька наукових конференцій, була опублікована певна кількість книжок [5].

Отже, наукова інтелігенція Польщі, зокрема представники української діаспори, значно зацікавлена проблемами української історії, що свідчить про неабиякий інтерес в цілому польської спільноти до України і бажання поглибити взаємовідносини обох держав.

Список використаних джерел

1. Drozd R. Droga na zachód. Osadnictwo ludności ukraińskiej na ziemiach zachodnich i północnych Polski w ramach akcji "Wisła". – Warszawa, 1997; Drozd R. Ukraińska Powstańcza Armia – Dokumenty-struktury. – Warszawa, 1998.
2. Drozd R. Polityka władz wobec ludności ukraińskiej w Polsce w latach 1944-1989. – T.I. – Warszawa, 2001.
3. Drozd R. Ukraińcy w najnowszych dziejach Polski (1918-1989). – T.I. – Słupsk-Warszawa, 2000; T.II: "Akcja "Wisła". – Warszawa, 2005.
4. Drozd R. Związek Ukraińców w Polsce w dokumentach z lat 1990-2005. – Warszawa, 2010.
5. Instytut Europy środkowo-wschodniej w Lublinie // Prace komisji wschodnioeuropejskiej. – Kraków: nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, 1997. – T.4. C. 207-212.
6. Krakowskie Zeszyty Ukrainoznawcze. – 1992-1993. – № 1-2; 1994-1995. – №3-4; 1996-1997. – №5-6; 1998-1999. – №7-8; 2000-№9-10. – 2010. – №11-12.
7. Moklak J. Od redakcji // Nowa ukraina. Zeszyty historyczno-politologiczne. – 2006. – №1. – S.6.
8. Морозова О.С. Фундація Святого Володимира й популяризація української науки і культури в Польщі // V Міжнародна наукова конференція "Дні науки історичного факультету-2012". Секція кафедри історії для гуманітарних факультетів. 12-13 квітня. – Київ: Національний університет ім. Т.Г.Шевченка, 2012. – С. 60-63.
9. Морозова О.С. Історія України на шпальтах наукового збірника "Варшавські українознавчі зошити" // Історичний архів. Наукові студії: Збірник наукових праць. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. – 2012. – №9. – С.112-118.
10. Prace Komisji Wschodnioeuropejskiej. – Kraków: nakładem Polskiej Akademii Umiejętności, 2004. – T.IX.
11. Stępień S. Przedmowa // Studia Polsko-Ukraińskie. – 2006. – T.1. – Przemyśl, 2006. – S.9.
12. Warszawski Zeszyty Ukrainoznawczy / Polsko-ukraińskie spotkania: Ukraina w oczach Polaków i Polska w oczach Ukraińców. – Warszawa, 1989. – №1; 1994. – №2; 1996. – №3; 1997. – №4-5; 1998. – №6-7; 1999. – №8-9; 2000. – №10; 2001. – №11-12; 2002. – №13-14; 2003. – №15-16; 2004. – №17-18; 2005. – №19-20; 2006. – № 21-22; 2007. – № 23-24; 2008. – № 25-26.

Надійшла до редколегії 25.01.13

Е. Морозова, канд. ист. наук
Черноморский государственный университет имени Петра Могилы, Николаев

НАУЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ УКРАИНСКОЙ ДИАСПОРЫ В ПОЛЬШЕ: ИССЛЕДОВАНИЕ ИСТОРИИ УКРАИНЫ (1989-2012 ГГ.)

Статья посвящена научной работе польских учёных в отношении изучения украинской истории. В частности автор освещает деятельность представителей украинской диаспоры Республики Польша в области исследования истории Украины.
Ключевые слова: Польша, украинская диаспора, история Украины.

O. Morozova, Ph.D. (History)
Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv

SCIENTIFIC ACTIVITY OF REPRESENTATIVES OF THE UKRAINIAN DIASPORE IN POLAND: RESEARCH OF HISTORY OF UKRAINE (1989-2012)

The article is sanctified to the advanced study of the Polish scientists in direction of study of Ukrainian history. In particular an author lights up activity of representatives of the Ukrainian diaspora of Republic of Poland in the field of research of history of Ukraine.
Key words: Poland, Ukrainian diaspora, Ukrainian History.

УДК 327.7[(4-191.2)+(477)]

I. Мудрієвська, асп.
Інституту всесвітньої історії НАН України, Київ

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ І ДЕРЖАВ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ У ФОРМАТІ В4+1

Розкрито основні напрями співробітництва України з державами Вишеградської групи у форматі В4+1 в контексті євроінтеграційної стратегії, висвітлені здобутки та перспективи подальшої взаємодії.

Ключові слова: Україна, Вишеградська група, євроінтеграція.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю дослідження можливостей створення стабільної системи безпеки у регіоні Центрально-Східної Європи та участі у ній України.

Метою нашої наукової розвідки є визначення основних напрямів співробітництва України з країнами В4, узагальнення набутого досвіду задля визначення подальших перспектив взаємодії у форматі В4+1.

Дослідженню відносин України з державами Вишеградської групи присвятили свої праці вчені О.Гарасюк, І.Журба, О.Замора, С.Кулина, О.Лютак, Р.Мадяр, Н.Мікула, І.Олексіюк, В.Пила, Є.Рябін, Р.Ткач, О.Уран, Ю.Шолох та ін.

Завданнями Вишеградської групи, яку було засновано 15 лютого 1991 р. у м. Вишеград, були визначені: євроінтеграція, економічна співпраця та побудова ринкової економіки; взаємодія в соціальній, екологічній, культурній, транскордонній сферах, а також забезпечення прав національних меншин [5].

Важливе місце у співробітництві Вишеградської групи із східноєвропейськими партнерами посідає Україна. 3 грудня 1999 р. у Герлахові у Високих Татрах під час зустрічі президентів країн-учасниць В4 було зазначено, що Вишеградська група підтримуватиме проєвропейські сили в Україні що заклало початок офіційних відносин Вишеградської групи і України [3, с. 39-40]. У липні 2001 р. була прийнята Ініціатива Угорської Республіки про співпрацю між державами В4, Україною та ЄС щодо побудови майбутніх зовнішніх кордонів ЄС [2, с. 162-163]. У червні 2005 р. країнами В4 було проголошено Спільну Декларацію щодо України, яка була черговим підтвердженням готовності держав В4 до співробітництва та реалізації плану Україна-ЄС [5].

23 квітня 2008 р. у Спільній заяві міністрів закордонних справ держав В4 було зазначено, що Вишеградська група сприятиме підписанню угоди про створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. 15 лютого 2011 р. прем'єр міністр України М. Азаров взяв участь у засіданні Саміту глав урядів держав В4, присвяченого 20-й річниці створення Вишеградської групи, на якій прозвучала заява від керівників держав В4 про підтримку євроінтегра-

ційних устремлень України. Під час зустрічі міністрів закордонних справ країн Вишеградської групи і Німеччини 3 березня 2011 р. у Братиславі було обговорено питання щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [5].

Одним зі стратегічно важливих напрямів співробітництва між Україною та державами В4 є галузь безпеки та оборони. З 2005 р. Україна стала брати участь у засіданнях міністрів оборони держав В4, а з 2007 р. – у зустрічах начальників генеральних штабів, на яких здійснюється обмін досвідом [1, с. 48-49]. У 2008, 2009 рр. відбулися чергові зустрічі міністрів оборони у форматі В4+Україна. Про розвиток співпраці в оборонній сфері свідчать спільні навчання: "Козацький степ", "Швидкий тризуб", "Світла лавина", а також спільний проєкт "Сприяння кооперації Вишеградських країн та України у реформуванні оборонної промисловості" [3, с. 43]. У травні 2011 р. на зустрічі керівників оборонних відомств держав В4 та України було обговорено питання про створення в рамках ЄС Вишеградської бойової групи та можливість залучення до неї української сторони. Створення даної групи заплановано на перше півріччя 2016 р. Проєкт Вишеградської бойової групи за участю України є ознакою того, що країни Вишеградської групи вбачають в Україні сильного військового партнера.

Чільне місце у процесі співпраці між Україною та державами В4 відводиться питанням енергетичної безпеки. Україна та країни В4 є транзитерами російського газу та експортерами електроенергії з України. Важливе значення має розвиток Євро-Азійського нафтопроводного коридору (запуск нафтопроводу Баку-Супса-Одеса-Броди-Плоцьк-Гданськ, який передбачає транспортування каспійської нафти до країн Центрально-Східної Європи) [3, с. 45].

Показовим для наслідування є співробітництво між Україною та країнами В4 в гуманітарній сфері, а саме – в рамках діяльності Вишеградського Фонду, програми якого відомі в Україні з 2005 р. та здійснюються у двох формах. Перша – отримання грантів Фонду тими українськими організаціями-заявниками, які мають спільні міжнародні проєкти з установами хоча б із двох країн-учасниць групи. Так, упродовж 2005-2011 рр. українськ